

RÁDCE

VLASTNÍKA LESA

DO VÝMĚRY 50 ha

II.

Myslivost ve vztahu k vlastníkovi lesa

Ochrana přírody a krajiny ve vztahu k vlastníkovi lesa

Využití informací z Oblastních plánů rozvoje lesů vlastníky do 50 ha

Seznam citovaných právních předpisů

URČENO:

- ▶ pro vlastníky lesů do výměry 50 hektarů, kteří nemají vypracovaný lesní hospodářský plán
- ▶ pro vlastníky zemědělské půdy, kteří zvažují její zalesnění

Vážení čtenáři, vážený vlastník lesa.

Druhý díl publikace „Rádce“ se svým obsahem zaměřuje na nejdůležitější informace z právních norem upravujících vlastnictví lesa a hospodaření v něm ve vztahu k myslivosti a ochraně přírody. Je opět určen především vlastníkům lesů do výměry 50 ha hospodařících bez vlastního lesního hospodářského plánu a navazuje na znalosti prvního dílu.

Les je přirozeným životním prostředím volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin. Podílí se na přírodní rovnováze v krajině, na rozmanitosti forem života, sám o sobě je přírodní a estetickou hodnotou a tedy přírodním zdrojem, se kterým je potřeba hospodařit šetrně, při zohlednění hospodářských, sociálních a kulturních potřeb obyvatel a regionálních i místních poměrů.

Společnost považuje všechny lesy na našem území (tedy i Váš majetek) za národní bohatství a nenahraditelnou složku životního prostředí. Lesy se tak stávají předmětem práva soukromého i veřejného. Stát na jedné straně zasahuje vlastníkům lesů do jejich hospodaření, na druhé straně jim poskytuje na zajištění společenských zájmů finanční podpory nebo kompenzace.

Nesprávné hospodaření nebo zanedbání povinností při hospodaření v lesích by mohlo ohrozit existenci částí přírody a krajiny. Nesprávnými postupy můžete ohrozit nebo dokonce poškodit životní prostředí. Tato **brožurka Vám pomůže v základní právní orientaci při hospodaření ve Vašem lese ve vztahu k myslivosti a ochraně přírody** tak, abyste se nedostal/a do konfliktu se zákony, a zároveň Vám má pomoci k uplatnění Vašich vlastnických práv.

**Za kolektiv autorů
Martin Polívka, DiS.**

Tento text je formulován s ohledem na srozumitelnost pro čtenáře bez lesnického vzdělání, proto v nezbytné míře upouští od odborných pojmů. Rovněž nenahrazuje znění zákonů, z nichž čerpá.

Použitý způsob odkazování na právní předpis (všechny předpisy se rozumí ve znění platném ke dni zpracování této publikace):

1) §3

¹⁾ = číslo právního předpisu v seznamu v kapitole 4

^{§3} = číslo citovaného paragrafu z právního předpisu

NEJČASTĚJI POUŽÍVANÉ ZKRATKY V TEXTU

SSM	státní správa myslivosti	ORP	obec s rozšířenou působností
OLH	odborný lesní hospodář	SSL	státní správa lesů
OP	ochrana přírody	ZCHÚ	zvláště chráněné území
LHO	lesní hospodářská osnova	ÚSES	územní systém ekologické stability
LHP	lesní hospodářský plán	OPRL	Oblastní plány rozvoje lesů
MZe	Ministerstvo zemědělství ČR	AOPK	Agentura ochrany přírody a krajiny ČR
MŽP	Ministerstvo životního prostředí ČR	LČR	Lesy České republiky, státní podnik
ÚHÚL	Ústav pro hospodářskou úpravu lesů Brandýs nad Labem	s.p.	

Myslivost i ochrana přírody a krajiny mohou zásadním způsobem ovlivňovat hospodaření ve Vašem lese. Aby se vlastník dokázal zorientovat v nastiněné problematice, měl by rámcově znát základní běžně používané pojmy a termíny. Vybrali jsme pro Vás vždy ty nejpodstatnější a vysvětlujeme je přímo v textu. Jejich případné přesné znění naleznete v právních předpisech, na které text odkazuje.

MYSLIVOST VE VZTAHU K VLASTNÍKOVÍ LESA

1 MYSLIVOST A VÝKON PRÁVA MYSLIVOSTI

- ▶ Myslivost a výkon práva myslivosti upravuje zákon o myslivosti ¹⁾ a předpisy na něj navazující.
- ▶ Myslivostí se rozumí nejen soubor činností prováděných v přírodě ve vztahu k volně žijící zvěři jako součástí ekosystému, ale také spolková činnost směřující k udržení a rozvíjení mysliveckých tradic a zvyků jako součástí českého národního kulturního dědictví.
- ▶ Zvěř tvoří obnovitelné přírodní bohatství představované populacemi druhů volně žijících živočichů (ptáků a savců) uvedených v zákoně. Zákon tyto druhy dělí na zvěř, kterou lze obhospodařovat lovem (navazující předpisy pak stanovují pro tuto zvěř dobu hájení a dobu lovu) a zvěř, kterou nelze obhospodařovat lovem z důvodů blíže specifikovaných v zákoně.
- ▶ Právo myslivosti představuje souhrn práv a povinností zvěř chránit, cílevědomě chovat, lovit a přivlastňovat si ulovenou nebo nalezenou uhynulou zvěř, její vývojová stádia a shozy paroží, jakož i užívat k tomu v nezbytné míře honebních pozemků ¹⁾ §2.
- ▶ Zákon zakazuje plašit zvěř jakýmkoliv způsobem. Výjimkou jsou opatření k zabránění škodám působeným zvěří. Dále je zakázáno rušit zvěř při hnízdění a kladení mláďat a provádět činnosti záporně působící na život zvěře jako volně žijících živočichů, nejde-li o činnosti spojené s obhospodařováním pozemků. Rovněž je zakázáno poškozovat nebo ničit myslivecká zařízení ¹⁾ §9. Vlastníkům domácích zvířat je zakázáno nechat zvířata (např. psi, kočky, dobytek) volně pobíhat v honitbě mimo vliv svého majitele nebo vedoucího ¹⁾ §10. Při nedodržení zákona hrozí původci přestupku pokuta ¹⁾ §63.

*Váš les je přirozeným životním prostředím zvěře. Volně žijící zvěř nacházející se v daný okamžik na lesním pozemku ovšem není majetkem vlastníka pozemku. Vlastník pozemku proto nemá přímé oprávnění tuto zvěř lovit, přivlastňovat si ulovenou nebo uhynulou zvěř, její vývojová stádia či shozy paroží. Výše popsané oprávnění, včetně povinnosti řádné celoroční péče o zvěř, jsou součástí práva myslivosti. Výkon práva myslivosti zajišťuje **uživatel honitby**. Aby vlastník lesa mohl vykonávat právo myslivosti na svých pozemcích, musel by získat toto postavení, tedy stát se uživatelem honitby (např. na základě smlouvy o nájmu honitby) nebo se na činnosti uživatele honitby účastnit (např.*

členstvím v honebním společenstvu). Při výkonu hospodářské činnosti by se měl vlastník lesa chovat eticky a ohleduplně, aby svojí činností nezpůsobil zvěři újmu a nepoškozoval její životní podmínky, není-li to nezbytné k ochraně lesních porostů před škodami působenými zvěří.

2 UŽÍVÁNÍ VAŠEHO LESNÍHO POZEMKU K MYSLIVECKÝM ÚČELŮM

2.1 Honitba a honební pozemky

► Právo myslivosti lze vykonávat pouze na pozemcích, které mají charakter honebních pozemků.

|| *Váš lesní pozemek je s velkou pravděpodobností evidován právě jako honební.*

Honebními pozemky jsou všechny pozemky, které nejsou uvedeny v zákoně jako nehonební ¹⁾ §2. V případě pochybností Vám informace o charakteru Vašich pozemků podá orgán státní správy myslivosti (SSM).

► Za **nehonební pozemky**, na nichž právo myslivosti naopak vykonávat nelze, zákon považuje pozemky uvnitř hranice současně zastavěného území obce, jako jsou náměstí, návsi, tržiště, ulice, nádvoří, cesty, hřiště a parky, pokud nejde o zemědělské nebo lesní pozemky mimo toto území. Patří sem také pozemky zastavěné, sady, zahrady a školky řádně ohrazené, oplocené pozemky sloužící k farmovému chovu zvěře, obvod dráhy, dálnice, silnice, letiště se zpevněnými plochami, hřbitovy a dále pozemky, které byly za nehonební prohlášeny rozhodnutím orgánu státní správy myslivosti (SSM) ¹⁾ §2.

► **Honitba** představuje soubor souvislých honebních pozemků, jednoho nebo více vlastníků, vymezený v rozhodnutí orgánu SSM, v němž lze provádět právo myslivosti ¹⁾ §2. Minimální výměru honitby zákon stanoví na 500 ha ¹⁾ §17. Návrh na uznání honitby podává vlastník honebních pozemků nebo přípravný výbor honebního společenstva ¹⁾ §18. Bližší podmínky pro tvorbu honitby jsou uvedeny v zákoně ¹⁾ §17. V rozhodnutí o uznání honitby je uveden i její **držitel**. Držitel honitby může v honitbě právo myslivosti vykonávat sám (v takovém případě je současně uživatelem honitby), nebo může honitbu pronajmout (v takovém případě je uživatelem honitby její nájemce).

► Návrh na uznání honitby podává vlastník honebních pozemků nebo přípravný výbor honebního společenstva ¹⁾ §18. Bližší podmínky pro tvorbu honitby jsou uvedeny v zákoně ¹⁾ §17.

► Speciálním typem honitby je obora a bažantnice. Oborou se rozumí druh honitby s podmínkami pro intenzivní chov zvěře s obvodem trvale ohrazeným nebo jinak uzpůsobeným tak, že chovaná zvěř z obory nemůže volně vybíhat ¹⁾ §2. Minimální velikost obory je 50 ha ¹⁾ §17. Bažantnici tvoří část honitby, v níž jsou vhodné podmínky pro intenzivní chov bažantů ¹⁾ §2; ²⁾.

► Honební pozemek, který není součástí žádné honitby, přiřčení orgán SSM k honitbě již uznané. Pokud by ve Vašem případě nastala popsaná situace, náleží Vám jako vlastníkovi takto přiřčeného honebního pozemku od držitele honitby náhrada. Nedohodnou-li se

zúčastněné osoby o výši náhrady, určí náhradu orgán SSM. Proti rozhodnutí orgánu SSM o výši náhrady se lze dále bránit soudní žalobou. Výše náhrady má vycházet z výnosu z práva myslivosti v honitbě; náhrada sama je splatná do 31. 3. běžného roku zpětně. Náhrada však nenáleží, pokud byl honební pozemek přičleněn ke společenstevní honitbě a jeho vlastník se stal členem honebního společenstva ¹⁾ §30.

► V odůvodněných případech můžete požádat orgán SSM o prohlášení Vašeho pozemku za nehonební, případně tak může učinit sám orgán SSM z vlastního podnětu. Za důvod je považován i sám zájem vlastníka, nebo pokud myslivecké využití pozemku vylučuje výkon podnikatelské činnosti vlastníka na něm ¹⁾ § 17. Obdobně je tomu při prohlašování dříve nehonebního pozemku za honební. Orgán SSM vždy vlastníka žádá o souhlas.

2.2 Honební společenstvo

► Vlastníci nebo spoluvlastníci souvislých honebních pozemků o celkové rozloze větší než 500 ha mohou vytvořit společně **honební společenstvo**.

|| *Honební společenstvo je právnickou osobou, kterou mohou vlastníci honebních pozemků založit právě proto, aby získali možnost vykonávat právo myslivosti, nebo se na jeho výkonu účastnit.*

Honební společenstvo vzniká dnem zápisu do rejstříku honebních společenstev, který vede orgán SSM jako veřejný seznam ¹⁾ §28. Proces založení a vzniku honebních společenstev zákon upravuje velmi podrobně ¹⁾ §19–28.

|| *Pro Vás je podstatná skutečnost, že honební společenstvo nesmí vlastním jménem podnikat, nesmí se účastnit na podnikání jiných osob a ani nesmí zřizovat organizační složky ¹⁾ §19.*

Na činnosti honebního společenstva se jeho členové podílejí zejména svým hlasováním na valné hromadě, na které jim přísluší jeden hlas za každý započatý hektar celkové výměry honebních pozemků, které v honitbě vlastní. Ve stejném rozsahu členové honebního společenstva ručí za jeho závazky. Statutárním orgánem, který je oprávněn jednat jménem honebního společenstva, je honební starosta, vnitřními orgány společenstva jsou pak valná hromada a u honebních společenstev s více než deseti členy též honební výbor ¹⁾ §23.

► **Vy, jako vlastník lesa a honebního pozemku, máte právo být členem honebního společenstva.** Stejně tak má právo být členem honebního společenstva každý vlastník nebo dle dohody spoluvlastníků určený spoluvlastník honebních pozemků tvořících honitbu, který k členství ve společenstvu dává písemný souhlas.

► Vlastníci honebních pozemků, které orgán SSM přičlenil do společenstevní honitby, se stávají řádnými členy honebního společenstva pouze v případě, pokud oznámí písemně honebnímu společenstvu, že na členství trvají. Oznámení musí být doručeno honebnímu společenstvu do 30 dnů od doručení vyrozumění o přičlenění ¹⁾ §26.

► Členství v honebním společenstvu zaniká, pokud všechny honební pozemky vlastníka v dané honitbě byly prohlášeny za nehonební ¹⁾ §26.

► Převodem Vašeho vlastnického práva k honebnímu pozemku (např. při prodeji), který je součástí společenstevní honitby, Vaše členství v honebním společenství zaniká. Přechází na nabyvatele vlastnického práva, pokud do 30 dnů neoznámí písemně společenstvu, že

s členstvím nesouhlasí ¹⁾ §26. Členství rovněž zaniká v případech, kdy orgán SSM prohlásí Váš pozemek za nehonební, nebo kdy člen písemně oznámí ukončení svého členství (členství pak zanikne posledním dnem kalendářního roku, kdy bylo oznámeno). Ukončením členství v honebním společenstvu se ovšem honební pozemky bývalého člena nestávají „volnými“, nýbrž zůstávají i nadále součástí honitby. Osoba, jejíž členství v honebním společenstvu zaniklo, má **nárok na vypořádací podíl** ⁸⁾ §26.

► Honební společenstvo je držitelé honitby, která mu byla rozhodnutím orgánu SSM uznána. Výkon práva myslivosti v této honitbě může společenstvo zajišťovat buď samo, nebo může honitbu pronajmout ¹⁾ §32. Pokud honební společenstvo honitbu pronajme, smlouva o nájmu musí být uzavřena písemně na dobu 10 let ¹⁾ §33. Nájemné z honitby se stanoví dohodou smluvních stran, pokud zákon nestanoví jinak ¹⁾ §33.

2.3 Myslivecké hospodaření a výkon práva myslivosti

► Uživatelem honitby může být buď sám její držitel nebo (u pronajatých honiteb) právnická i fyzická osoba splňující podmínky stanovené v § 32 zákona.

|| *Nejčastější formou uživatele společenstevní honitby, se kterou se můžete setkat, je ovšem myslivecký spolek.*

Odbornou úroveň mysliveckého hospodaření v honitbě pro každého uživatele zajišťuje **myslivecký hospodář**, a to v rozsahu vymezeném zákonem (např.: zajišťuje administrativu, vede společné hony, kontroluje ulovenou zvěř apod.) ¹⁾ §35.

► Myslivecký hospodář je do funkce ustanovován orgánem SSM na návrh uživatele honitby a po svém ustanovení zastupuje uživatele honitby při jednání s orgánem SSM týkajícím se mysliveckého hospodaření. Mezi jeho povinnosti patří každoročně vypracovávat spolu se zástupcem držitele honitby plán mysliveckého hospodaření ³⁾ a dohlížet na jeho plnění. Při vypracování plánů vychází z celkového stavu ekosystémů, výsledků porovnání kontrolních a srovnávacích ploch a výše škod způsobených zvěří v uplynulém období na lesních a zemědělských porostech, z výsledků sčítání zvěře, ze stanovených minimálních a normovaných stavů zvěře, poměru pohlaví a koeficientů očekávané produkce, jakož i ze záměrů, které byly uvedeny v návrhu na uznání honitby ¹⁾ §36.

► Uživatel honitby v rámci výkonu práva myslivosti smí v nezbytné míře užívat Vaše honební pozemky. Ovšem **bez Vašeho souhlasu nemůže** být na Váš pozemek umístěno žádné myslivecké zařízení (například, slanisko, zařízení pro příkrmování, pozorování a lov zvěře). Orgán SSM nicméně může o umístění zařízení na Vašem pozemku rozhodnout v případě, že souhlas nedal žádný z vlastníků pozemků v honitbě a umístění mysliveckého zařízení je nezbytné ¹⁾ §9.

► Osoba lovící zvěř na Vašem pozemku musí mít u sebe lovecký lístek (vydává orgán SSM ¹⁾ §47), povolenku k lovu (vydává uživatel honitby) a potvrzení o povinném pojištění (podrobnosti viz zákon ¹⁾ §48); při lovu se zbraní též zbrojní průkaz a průkaz zbraně ¹⁾ §46. Kontrolu může provádět pouze Policie ČR a myslivecká stráž.

► Uživatel honitby může požádat orgán SSM o přiměřené omezení využívání Vašeho pozemku veřejností, zejména v době hnízdění, kladení a odchovu mláďat

nebo provádění lovů, popř. i o zákaz vstupu na něj. Nevztahuje se to ovšem na Vás a na hospodářské činnosti ve Vašem lese ¹⁾ §9.

► Nejste-li členem honebního společenstva, uživatel honitby **je povinen** s Vámi min. 7 dnů předem projednat konání činností, které mohou omezit obhospodařování Vašeho pozemku ¹⁾ §11.

2.4 Myslivecká stráž

► Orgán SSM ustanovuje pro honitby vedle mysliveckého hospodáře též mysliveckou stráž ¹⁾ §12. Jejím posláním je především dohlížet na dodržování povinností spojených s ochranou myslivosti ¹⁾ §15. Myslivecká stráž je oprávněna vstupovat na pozemek v honitbě v rozsahu nezbytně nutném k výkonu funkce ¹⁾ §14 a je povinna prokázat se při své činnosti průkazem myslivecké stráže a nosit služební odznak ¹⁾ §15 (vzor průkazu a odznaku – viz. vyhláška ⁵⁾).

► Pouze myslivecká stráž smí, až na výjimky a podle pravidel stanovených zákonem – usmrcovat toulavé psy, kteří mimo vliv svého vedoucího a ve vzdálenosti větší než 200 m od nejbližší nemovitosti sloužící k bydlení, resp. od jejího oplocení, pronásledují zvěř. Totéž platí obdobně i pro kočky, potulující se v honitbě a zdivočelá hospodářská zvířata a volně se pohybující zvířata z farmových chovů zvěře ¹⁾ §14.

► Výše uvedená práva a povinnosti má i myslivecký hospodář. Ten je při své činnosti povinen prokázat se průkazem mysliveckého hospodáře ⁸⁾ §35 (vzor průkazu – viz vyhláška ⁵⁾).

2.5 Státní správa myslivosti (SSM)

► Na území obcí je orgánem SSM obecní úřad obce s rozšířenou působností ¹⁾ §57. Dozírá na dodržování zákona ¹⁾ a předpisů souvisejících, na dodržování jím vydaných rozhodnutí, zásad chovu zvěře apod. Ukládá opatření k odstranění zjištěných nedostatků, opatření ke zlepšení, rozhoduje o omezení využívání honitby ¹⁾ §61. Orgán SSM vede evidenci honiteb v územním obvodu své působnosti, evidenci jejich využití, evidenci mysliveckých hospodářů a mysliveckých stráží aj. ¹⁾ §34.

Zákonodárce právními předpisy upravuje vztah vlastníka lesa k myslivosti z pozice vlastníka pozemku, jenž je nebo není součástí honitby. Poskytuje mu také nástroje, kterými může ovlivňovat myslivecké hospodaření na jeho pozemcích.

V souvislosti s mysliveckým hospodařením byste měl jako vlastník lesa vědět, kdo je držitelem a kdo uživatelem honitby, jejíž součástí jsou Vaše pozemky. Dále byste měl znát tyto osoby:

- honebního starostu (případně členy výboru honebního společenstva), je-li držitelem honitby honební společenstvo, jinak přímo držitele honitby nebo osobu oprávněnou jednat jeho jménem;
- mysliveckého hospodáře (případně i mysliveckou stráž);
- pracovníka státní správy myslivosti.

Ačkoliv je myslivost veřejností vnímána spíše jako zájmová činnost, má její zájmová povaha až druhotný význam. Jak konstatoval Ústavní soud v nálezu publikovaném následně pod č. 49/2007 Sb. „v podmínkách České republiky jsou myslivost a právo myslivosti společenskými aktivitami aprobovanými státem k ochraně a rozvoji jedné ze složek životního prostředí – zvěře. Zákon o myslivosti nepředstavuje úpravu myslivosti jako zájmové aktivity, ale ve svém základu jako cílevědomé a regulované činnosti k ochraně a rozvoji přírody. Realizace myslivosti a práva myslivosti je v obecné rovině legitimním omezením vlastnického práva a jejich prostřednictvím naplňuje stát svou ústavní povinnost zakotvenou v čl. 7 Ústavy.“ Citovaný názor Ústavního soudu respektuje skutečnost, že stát na uživatele honiteb klade vedle práv i povinnosti, které uživatelé honiteb zajišťují zpravidla ve svém volném čase a při vynakládání značných finančních prostředků, které si musí sami zajistit. Nájemné by tedy mělo být přímo úměrné hospodářským výsledkům, proto má v řadě honiteb spíše symbolický charakter. Prostředky jsou posléze vynakládány na zajištění fungování honebního společenstva včetně naplnění zákonných požadavků, které honební společenstva musí pro stát a své členy zajistit. Řada uživatelů honiteb tyto prostředky z části poskytuje i na zvelebování krajiny a podporu chovu ohrožených druhů zvěře.

3 ŠKODY ZVĚŘÍ

► Při výskytu zvýšených stavů zvěře nebo při její koncentraci v některém ročním období v určité lokalitě může zvěř způsobovat škody na Vašem majetku. Vlastník, popř. nájemce honebního pozemku musí činit přiměřená opatření k zabránění škod způsobených zvěří, přičemž však nesmí být zvěř zraňována ani usmrcována. Minimální rozsah přiměřených opatření je pro vlastníky lesů stanoven v prováděcí vyhlášce k lesnímu zákonu a je popsán v dalším textu ⁴⁾ §5. Stejná opatření může učinit se souhlasem vlastníka honebního pozemku uživatel honitby ⁸⁾ §53. Vlastníci lesů i uživatelé honiteb jsou obecně povinni dbát, aby lesní porosty nebyly zvěří nepřiměřeně poškozovány ⁴⁹⁾ §32.

► Vznikne-li Vám škoda, která byla způsobena při provozování myslivosti, nebo kterou Vám způsobila zvěř na Vašem honebním pozemku nebo na polních plodinách dosud nesklizených či vinné révě nebo lesních porostech, je uživatel honitby **povinen Vám škodu nahradit.**

► Uživatel obory je povinen Vám nahradit škody způsobené zvěří, která unikla z obory, pokud neprokáže, že uniknutí bylo umožněno poškozením ohrazení obory neodvratitelnou událostí nebo osobou, za niž neodpovídá.

► Vykonává-li právo myslivosti spolek, ručí jeho členové za závazek k náhradě škody společně a nerozdílně ¹⁾ §52.

Opatření, která vlastník lesa do 50 ha, popřípadě pachtýř (dříve nájemce) lesa, musí činit k zabránění škod způsobených zvěří ⁴⁾ §5:

1. sledovat a evidovat škody způsobené zvěří na lesních porostech,
2. sledovat početní stavy zvěře,
3. využívat pomocné dřeviny ke zvýšení úživnosti honitby,
4. ochraňovat ohrožené lesní porosty proti okusu, loupání, zimnímu ohryzu kůry v rozsahu nejméně 1% výměry lesa vlastníka v honitbě.

Způsob, rozsah a umístění ochranných opatření uvedených v bodě 3. a 4. určuje vlastník lesa, pokud smlouva o nájmu honitby nestanoví jinak. Při realizaci ochranných opatření lesních porostů Vám nejlépe poradí Váš odborný lesní hospodář (OLH) [s výškou oplocení podle výskytu druhů zvěře v honitbě, s používáním nátěrů, s dobou aplikace chemických přípravků apod.].

V případě, že dochází i přes přijatá opatření ke škodám, můžete požádat orgán SSM o snížení stavu zvěře nebo zrušení chovu toho druhu zvěře, který působí neúnosné škody.

► **Nárok na náhradu škody** na Vašich lesních pozemcích a lesních porostech, kterou způsobila zvěř a která vznikla v období od 1. 7. předcházejícího roku do 30. 6. běžného roku, musíte tedy každoročně uplatnit u uživatele honitby do 20 dnů od uplynutí uvedeného období, tj. nejpozději do 19. 7. běžného roku. Současně s tím vyčíslete výši škody ¹⁾ §55. Pokud uživatel honitby nenahradí škodu do 60 dnů ode dne, kdy jste uplatnil svůj nárok a vyčísil výši škody (dle vyhl. 55/1999 Sb., doporučujeme spolupráci s OLH popř. znalcem) nebo ve stejné lhůtě neuzavřel s Vámi písemnou dohodu o náhradě této škody, můžete ve lhůtě 3 měsíců **uplatnit svůj nárok na náhradu škody**

u soudu ¹⁾ §55. Uplatněním nároku se přitom rozumí **doručení žaloby soudu**. Spory z písemné dohody o náhradě škody rozhoduje soud ¹⁾ §55. Nedodržení výše uvedených lhůt Vaší osobou nárok na náhradu škody způsobené zvěří zaniká ¹⁾ §55.

Nemáte nárok na úhradu škody způsobené zvěří v případě, kdy došlo ke škodě ¹⁾ §54:

- na Vašem nehonebním pozemku
- na Vašem lesním porostu chráněném oplocením proti škodám působeným zvěří
- na jedincích poškozených okusem jen na postranních výhonech
- v lesních kulturách, ve kterých došlo okusem, vytloukáním nebo vyrýváním stromků ke každoročnímu poškození méně než 1 % jedinců, a to po celou dobu do zajištění lesního porostu, přičemž poškození jedinci musí být rovnoměrně rozmístěni po ploše

► Škody způsobené zvěří, jejíž početní stavy nemohou být lovem snižovány (zvláště chránění živočichové, např. bobr evropský, ...), **hradí stát** ¹⁾ §54.

► Za škodu na zvěří (pytláctví, úhyn zvěře, zničení hnízdišť, poškození nebo zničení prostředí nutného pro život zvěře a vypuštění živočichů, kteří mohou narušit přírodní rovnováhu nebo narušit genofond geograficky původního druhu zvěře) odpovídá každý, kdo ji způsobil porušením právní povinnosti. Na náhradu škody má nárok uživatel honitby (uplatnění nároku - viz §101 občanského zákoníku) ¹⁾ §56.

MOŽNOSTI ZÍSKÁNÍ PŘÍSPĚVKŮ NA PODPORU MYSLIVECKÉHO HOSPODAŘENÍ A SPOLKOVÉ MYSLIVOSTI

► Stát podporuje vybrané činnosti mysliveckého hospodaření poskytováním služeb nebo finančních příspěvků.

Finanční příspěvky mohou být poskytnuty na tyto činnosti ¹⁾ §62:

1. *příspěvek na zlepšování životního prostředí zvěře*
2. *příspěvek na podporu ohrožených druhů zvěře*
3. *příspěvek na oborní chovy zvěře se vzácnými druhy nebo poddruhy*
4. *příspěvek na chov a výcvik národních plemen loveckých psů a loveckých dravců*
5. *příspěvek na použití dravců v ochraně rostlin*
6. *příspěvek na preventivní veterinární léčebné akce a zdolávání nákaz v chovech zvěře*
7. *příspěvek na ozeleňování krajiny včetně oplocování dřevin*
8. *příspěvek na chovatelské přehlídky a myslivecké výstavy, propagaci a osvětu myslivosti*

► Závazná pravidla poskytování finančních příspěvků na myslivecké činnosti označené číslem 4 jsou stanovena v nařízení vlády¹⁰⁾. Žádosti o jejich poskytnutí se podávají MZe¹⁰⁾ §2. Pravidla poskytování finančních příspěvků se stanoví též v rámci pravidel používání prostředků z Fondu životního prostředí¹⁾ §62.

II *Na poskytnutí příspěvků není právní nárok.*

OCHRANA PŘÍRODY A KRAJINY VE VZTAHU K VLASTNÍKOVI LESA

I. OBECNÁ OCHRANA PŘÍRODY A KRAJINY

► **Práva a povinnosti vznikající při ochraně přírody a krajiny upravuje zákon o ochraně přírody a krajiny⁶⁾ a velká řada předpisů na něj navazujících.**

► Ochrana přírody a krajiny představuje vymezenou péči státu, fyzických i právnických osob o volně žijící živočichy, planě rostoucí rostliny a jejich společenstva, o nerosty, horniny, paleontologické nálezy a geologické celky, péči o ekologické systémy a krajinné celky, jakož i péči o vzhled a přístupnost krajiny. Zákon podrobně definuje výše uvedené pojmy a blíže specifikuje jednotlivé činnosti⁶⁾ §2-3.

► Zákon o ochraně přírody a krajiny vymezuje jednak práva a povinnosti směřující ke komplexní obecné ochraně přírody a krajiny na celém území státu (obecná ochrana), jednak práva a povinnosti směřující ke zvláštní ochraně vybraných částí přírody (zvláštní ochrana přírody).

► V oblasti obecné ochrany přírody využívá zákon jako základní instituty:

územní systém ekologické stability krajiny

významné krajinné prvky

obecnou ochranu genofondu

ochranu dřevin rostoucích mimo les

ochranu neživé přírody

ochranu krajinného rázu

Pro vlastníka lesa mají reálný význam instituty označené tučně.

II. ÚZEMNÍ SYSTÉM EKOLOGICKÉ STABILITY (ÚSES)

Územní systém ekologické stability (ÚSES) a jeho prvky jsou typem území se zájmy ochrany přírody, který pokrývá celou republiku. Zákon jej definuje jako vzájemně propojený soubor přirozených i pozmeněných ekosystémů (prvků krajiny), které udržují přírodní rovnováhu.

► Vymezení ÚSES, zajišťuje uchování a reprodukci přírodního bohatství, příznivé působení na okolní méně stabilní části krajiny a vytvoření základů pro mnohostranné využívání krajiny. **Ochrana ÚSES je povinností všech vlastníků a uživatelů pozemků tvořících jeho základ, jeho vytváření je veřejným zájmem, na kterém se podílejí vlastníci pozemků, obce i stát.**

► Rozlišuje se místní (lokální), regionální a nadregionální systém ekologické stability. Základní prvky ÚSES tvoří biocentra a biokoridory. Tyto prvky mohou být podle stávajícího stavu funkční, částečně funkční nebo nefunkční. V případě lesa je rozhodující jeho druhová dřevinná skladba na daném stanovišti (lesy s přirozenou druhovou skladbou vždy tvoří funkční složku systému).

► Vyžaduje-li vytváření ÚSES změnu v užívání pozemku, se kterou vlastník nesouhlasí, nabídne mu pozemkový úřad výměnu jeho pozemku za jiný ve vlastnictví státu v přiměřené výměře a kvalitě jako jeho původní pozemek, a to pokud možno v téže obci, ve které se nachází převážná část pozemku původního.

◀▶ **Ekologickou stabilitou** se rozumí schopnost ekologického systému (např. části krajiny) přetrvávat i za působení rušivého vlivu a reprodukovat své podstatné charakteristiky v podmínkách narušování zvencí. Tato schopnost se projevuje minimální změnou za působení rušivého vlivu a nebo samovolným návratem do výchozího stavu.

◀▶ **Biocentrum** je krajinný prvek, který svojí velikostí a stavem ekologických podmínek umožňuje dlouhodobou existenci druhů a nebo společenstev původních druhů planě rostoucích rostlin a volně žijících živočichů a jejich genových zdrojů.

◀▶ **Biokoridor** je krajinný prvek, který propojuje mezi sebou biocentra způsobem umožňujícím šíření a pohyb nejen živočichů, ale i rostlinných orgánů schopných vyrůst v novou rostlinu. Důležitou úlohu hraje při výměně genetické informace v rámci populace, při přenosu pylu, zárodků apod. Spojuje tak síť vzájemně izolovaných prvků v krajině a zajišťuje jejich vzájemné zachování a ovlivňování.

Pro názornost si na příkladu ukážeme, jakou úlohu může systém sehrát v lese.

*Hospodářský les tvoří stanovištně nevhodné jehličnaté dřeviny. Tento les je ovšem protkán sítí funkčních prvků ÚSES s přirozenou druhovou skladbou (smíšený les listnatých a jehličnatých dřevin ve středních polohách). Vlivem běžných nepříznivých podmínek dojde k celoplošnému úhynu jehličnaté monokultury. Na úhynu ostatních dřevin se nepříznivé podmínky výrazně neprojeví. Pokud by nedošlo k umělému zásahu člověka, prvky ÚSES by zajistily svojí existencí a přirozenou schopností vlastní obnovu. Staly by se základem obnovy okolních porostů, zajistily by tak existenci lesa, který by měl takovou druhovou skladbu, která je nepříznivému působení **schopna odolávat**.*

Vymezení ÚSES je součástí územního plánování. Jeho podobu zjistíte nejlépe z územního plánu obce, kde se Váš les nachází, pokud obec má územní plán zpracovaný. Vy jako vlastník lesa, byste měl/a sehrát aktivní úlohu při jeho zpracování nebo obnově. Do územních plánů jsou často přebírány generely

(návrhy) ÚSES a tyto návrhy mají být v rámci zpracování územního plánu upřesněny. Lze ovlivnit jejich umístění, průběh nebo velikost, což je pro Vás důležité, protože existence prvků ÚSES ve Vašem lese může mít důsledek v podobě omezení hospodaření. Zahrnutím prvků ÚSES do územního plánu se tyto stávají závaznými.

Projektant, jenž územní plán zpracovává, by měl znát minimální parametry jednotlivých prvků ÚSES nebo spolupracovat s odborníkem, který se touto částí územního plánování zabývá. Můžete například trvat na minimálních parametrech stanovených pro jednotlivé prvky ÚSES. V případě lokálního biocentra lesního typu je jeho minimální velikost 3 ha. Minimální šířka lokálního biokoridoru lesního typu byla stanovena na 15 m a maximální jeho délka (maximální vzdálenost biocenter, které spojuje) činí 2000 m. Tvoří-li prvky ÚSES regionální síť, budou mít zase jiné parametry. Pokud by vlastník viděl výhody v umístění ÚSES, může naopak požadovat jejich zvětšení.

III. VÝZNAMNÉ KRAJINNÉ PRVKY (VKP)

S ochranou významných krajinných prvků se vlastník lesa v praxi setká ještě častěji než s ÚSES. Významný krajinný prvek je definován jako ekologicky, geomorfologicky nebo esteticky hodnotná část krajiny, utváří její typický vzhled nebo přispívá k udržení její stability. **Významnými krajinnými prvky jsou rašeliniště, vodní toky, rybníky, jezera, údolní nivy a rovněž všechny lesy** (tzv. významné krajinné prvky přímo ze zákona). Významnými krajinnými prvky se mohou stát rovněž jiné části krajiny, které jako VKP ve správním řízení za účasti vlastníka zaregistruje orgán Ochrana přírody (OP) (mokřady, stepní trávníky, remízy, meze, trvalé travní plochy apod.) Významné krajinné prvky jsou chráněny před poškozováním a ničením. K zásahům, které by mohly vést k poškození nebo zničení významného krajinného prvku nebo k ohrožení či oslabení jeho ekologicko-stabilizační funkce, si musí ten, kdo takové zásahy zamýšlí, opatřit závazné stanovisko orgánu OP. Při hospodaření v lesích se za takové zásahy vyžadující závazné stanovisko vždy považují **schválení lesních hospodářských plánů a protokolární předání lesních hospodářských osnov, odlesňování a zalesňování pozemků nad 0,5 ha a výstavba lesních cest a svážnic a lesních melioračních systémů**. Není vyloučeno, že negativní následky vyžadující vydání závazného stanoviska orgánu OP vyvolají i jiné činnosti prováděné vlastníkem lesa. Závazné stanovisko orgánu OP ovšem zcela jistě není zapotřebí k pěstebním a těžebním zásahům v lesích, pokud jsou prováděny v souladu s LHP nebo s protokolárně převzatou LHO a při nahodilé těžbě ⁶⁾ 94. Orgán OP se tak svým závazným stanoviskem na vzniku LHO povinně podílí. Hospodaření v souladu s LHO **by pro Vás mělo být zárukou**, že nejednáte v rozporu se zájmy ochrany přírody a krajiny a že vykonáváte činnost nevyžadující závazné stanovisko orgánu OP k zásahu do VKP.

IV. OBECNÁ OCHRANA GENOFONDU

V rámci obecné ochrany genofondu jsou všechny druhy rostlin a živočichů chráněny před zničením, poškozováním, sběrem či odchytém, který vede nebo by mohl vést k ohrožení těchto druhů na bytí nebo k jejich degeneraci, k narušení rozmnožovacích schopností druhů, zániku populace druhů nebo zničení ekosystému, jehož jsou součástí. To se nevztahuje na zásahy při úmyslném hubení rostlin a živočichů. Vlastníkům lesů se z ustanovení o obecné ochraně genofondu týká zejména pravidlo, podle kterého je záměrné rozšíření geograficky nepůvodního druhu rostliny či živočicha do krajiny možné jen s povolením orgánu ochrany přírody. To neplatí pouze pro nepůvodní druhy rostlin, pokud se **hospodaří podle schváleného LHP nebo vlastníkem lesa převzaté LHO**. Geograficky nepůvodní druh rostliny nebo živočicha je přitom druh, který není součástí přirozených společenstev určitého regionu.

LHO řeší i možnosti šíření regionálně nepůvodních druhů rostliny v dané oblasti (tj. i stromů – např.: modřinu opadavého, jedle obrovské, douglasky tisolisté a pod.) v rámci hospodaření v lese, tzn. možnost jejich použití při obnově lesa ⁶⁾ §5.

Při provádění lesnických prací jste povinni postupovat tak, aby nedocházelo k nadměrnému úhynu rostlin a zraňování nebo úhynu živočichů nebo ničení jejich specifického životního prostředí, kterému lze zabránit technicky i ekonomicky dostupnými prostředky. Neučiníte-li tak sám, bude Vám to uloženo orgánem OP ⁶⁾ §5.

V. OCHRANA DŘEVIN ROSTOUCÍCH MIMO LES

Při hospodaření v lesích i v běžném občanském životě mohou nastat situace, kdy budete muset řešit problémy spojené s dřevinami rostoucími mimo les. Typickým příkladem popsaného problému jsou cesty zpřístupňující lesní pozemky, které se samy nacházejí mimo pozemky určené k plnění funkcí lesa, již dlouhá desetiletí se nepoužívají a jsou zarostlé náletovými dřevinami, které neplní funkce lesa.

- ▶ Dřeviny rostoucí mimo les, tj. stromy či keře rostoucí jednotlivě i ve skupinách ve volné krajině i v sídelním útvaru mimo pozemky určené k plnění funkcí lesa, jsou rovněž předmětem ochrany přírody a krajiny. Zákon je chrání před poškozováním a ničením a jejich kácení, až na níže uvedené výjimky, podléhá povolení orgánu OP ⁶⁾ §7–9.
- ▶ Povolení orgánu OP není nutné v případě kácení stromů rostoucích mimo les:
 - a) z důvodů pěstebních, to je za účelem obnovy porostů nebo při provádění výchovné probírky porostů,
 - b) při údržbě břehových porostů prováděné při správě vodních toků,
 - c) k odstraňování dřevin v ochranném pásmu zařízení elektrizační a plynárenské soustavy prováděném při provozování těchto soustav,

- d) z důvodů zdravotních,
- e) je-li jejich stavem zřejmě a bezprostředně ohrožen život či zdraví nebo hrozí-li škoda značného rozsahu,
- f) pro dřeviny o obvodu kmene do 80 cm měřeného ve výšce 130 cm nad zemí,
- g) pro zapojené porosty dřevin, pokud celková plocha kácených zapojených porostů dřevin nepřesahuje 40 m²,
- h) pro dřeviny pěstované na pozemcích vedených v katastru nemovitostí ve způsobu využití jako plantáž dřevin,
- i) pro ovocné dřeviny rostoucí na pozemcích v zastavěném území, evidovaných v katastru nemovitostí jako druh pozemku zahrada, zastavěná plocha a nádvoří nebo ostatní plocha se způsobem využití pozemku zelen ⁷⁾ §8, 11).

Kácení dřevin z důvodů uvedených pod písm. a) až d) jste povinni oznámit orgánu OP nejméně 15 dní před jeho provedením. Kácení dřevin z důvodu uvedeného pod písm. e) pak musíte orgánu OP oznámit rovněž, tentokrát ale do 15 dnů po provedení kácení. Kácení dřevin dle písm. f) až i) můžete provést bez dalšího oznámení.

Žádost o povolení ke kácení dřevin rostoucích mimo les podává vlastník pozemku či nájemce se souhlasem vlastníka pozemku, na kterém tyto dřeviny rostou. Žádost musí obsahovat mj. jméno a adresu žadatele; doložení vlastnického či nájemního vztahu žadatele k pozemkům a dřevinám rostoucích mimo les; specifikaci dřevin rostoucích mimo les, které mají být káceny, zejména jejich druh a počet, udání obvodu kmene ve výšce 130 cm nad zemí, velikost plochy keřů včetně situačního zákresu a zdůvodnění žádosti ¹¹⁾ §4.

Orgánem OP, jenž o žádosti rozhoduje bude ve většině případů obec (s výjimkou území národních parků). Na vydání povolení ke kácení dřevin není právní nárok a lze je vydat jen ze závažných důvodů po vyhodnocení funkčního a estetického významu dřevin. Kácení dřevin rostoucích mimo les se provádí zpravidla v době vegetačního klidu. K tomu přihlíží orgán OP při vydání povolení ke kácení dřevin.

- ▶ Při nedodržování zákona nebo nerespektování zákazu hrozí fyzické osobě pokuta až 100 000 Kč, při výkonu podnikatelské činnosti až 1 000 000 Kč ⁶⁾ §87-88. Doporučujeme Vám, aby jste se u místně příslušného orgánu OP informoval/a o konkrétních omezeních, která se na Vás v této věci vztahují.

VI. ZVLÁŠTNÍ OCHRANA PŘÍRODY

Zvláštní ochrana přírody a krajiny je realizována ve třech podobách, a to jako ochrana územní, ochrana druhová (ochrana zvláště chráněné části přírody) a ochrana soustavy NATURA 2000.

VII. ZVLÁŠTĚ CHRÁNĚNÁ ÚZEMÍ

► Váš les se může nacházet na území, které bylo z důvodu přírodovědeckého či estetického významu nebo z důvodu své jedinečnosti prohlášeno orgány ochrany přírody za zvláště chráněné území (ZCHÚ). Důvodem může být i koncentrace výskytu zvláště chráněných druhů rostlin, živočichů nebo nerostů. Zda je Váš lesní pozemek součástí ZCHÚ nebo jeho ochranného pásma se dočtete ve Vaší LHO, tuto skutečnost lze zjistit rovněž z výpisu z katastru nemovitostí. Pokud ano, **znamená to pro Vás omezení** - některé hospodářské činnosti jsou zde podmíněny souhlasem orgánů OP, jiné mohou být zcela zakázány.

► Konkrétní ochranné podmínky ZCHÚ jsou pro jednotlivé typy ZCHÚ stanoveny jednak v zákoně o ochraně přírody a krajiny (tzv. základní ochranné podmínky), jednak v právním předpisu, kterým bylo ZCHÚ vyhlášeno (tzv. bližší ochranné podmínky). Z těchto podmínek vychází i plány péče o ZCHÚ, které obsah těchto zákazů a omezení dále upřesňují.

► Kategorie ZCHÚ ^{6) §14} a jim příslušné charakteristiky ze zákona ⁶⁾:

1) národní park (NP) ^{6) §15–24}

5) přírodní rezervace (PR) ^{6) §33–34}

2) chráněná krajinná oblast (CHKO) ^{6) §25–27}

6) národní přírodní památka (NPP) ^{6) §35}

3) národní přírodní rezervace (NPR) ^{6) §28–32}

7) přírodní památka (PP) ^{6) §36}

► Mezi faktory ovlivňující zařazení ZCHÚ do kategorie patří velikost, předmět ochrany, význam, poslání a stupeň ochrany (např. 1. zóna národního parku má nejvyšší stupeň ochrany a přírodní památka představuje režim s nejnižším stupněm ochrany). Od kategorie ZCHÚ se odvíjí základní ochranné podmínky ZCHÚ, další členění území, výkon práva myslivosti a rybářství atd. ^{6) §14–36} Pravidla i postup při vyhlášení zvláště chráněných území a vymezování zón národních parků a chráněných krajinných oblastí, při jejich změnách nebo zrušení blíže specifikuje zákon ^{6) §40–45}.

► Vliv na způsob Vašeho hospodaření nemusí mít jen skutečnost, že Váš pozemek je součástí ZCHÚ. ZCHÚ je totiž samo o sobě chráněno ještě ochranným pásmem, jehož účelem je zabezpečit ZCHÚ před rušivými vlivy okolí. V tomto pásmu lze vymezit činnosti a zásahy, které jsou vázány na předchozí souhlas orgánů OP. Pokud se pásmo nevyhlásí, je jím ze zákona území do vzdálenosti 50 m od hranice ZCHÚ ^{6) §37}.

► Lidská činnost v ZCHÚ je regulována plánem péče. Plán péče je odborný a koncepční dokument ochrany přírody, který na základě údajů o dosavadním vývoji a současném stavu zvláště chráněného území navrhuje opatření na zachování nebo zlepšení stavu ZCHÚ a na zabezpečení zvláště chráněného území před nepříznivými vlivy okolí v jeho ochranném pásmu. Plán péče slouží jako podklad pro jiné druhy plánovacích dokumentů a pro rozhodování orgánů ochrany přírody. Pro fyzické ani právnické osoby není závazný; nelze však vyloučit, že postup odporující plánu péče bude považován za porušení základních či bližších ochranných podmínek. Plán péče se schvaluje na období 10-15 let.

► **Při navrhování nového plánu péče máte nárok na uplatnění připomínek, které budou následně projednány** (právo na to, aby Vašim připomínkám bylo vyhověno, ovšem neexistuje). Schválený plán péče ukládá orgán OP v ústředním seznamu ochrany přírody

a předává jej v elektronické podobě na technickém nosiči dat dotčeným obcím a krajům ^{6) §38}.

► ZCHÚ jsou evidována v ústředním seznamu ochrany přírody. Seznam spravuje AOPK, je veřejný a každý do něj může nahlížet v přítomnosti pověřeného pracovníka ^{6) §42} nebo na internetové adrese www.natura.cz.

VIII. NATURA 2000

V souvislosti se vstupem ČR do EU vznikla nová území, která jsou podrobena specifickému režimu ochrany přírody. Na základě Směrnice Rady 79/409/EHS o ochraně volně žijících ptáků („směrnice o ptácích“) byly vymezeny ptačí oblasti (SPA či PO). Na základě Směrnice Rady 92/43/EHS o ochraně přírodních stanovišť volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin („směrnice o stanovištích“) byly vymezeny **evropsky významné lokality** (pSCI či EVL). Obě skupiny zahrnující evropsky významné lokality tvoří soustavu přírodovědně významných území Natura 2000, jejíž vznik se stal jednou z podmínek pro vstup ČR do EU. Seznam druhů živočichů, rostlin a stanovišť chráněných na územích NATURA 2000 naleznete v přílohách k vyhlášce č. 318/2013 Sb.

► **Ptačí oblasti** ^{6) §45e} jsou územími nejvhodnějšími pro ochranu z hlediska výskytu, stavu a početnosti populací těch druhů ptáků, které jsou vymezeny ve směrnici o ptácích a vyskytují se na území České republiky. Cílem vyhlášení ptačích oblastí je zajistit přežití těchto druhů ptáků a rozmnožování v jejich areálu rozšíření. Ptačí oblasti se vyhláší nařízením vlády, která stanovují hranice území a dále pak činnosti, ke kterým je zapotřebí souhlas orgánu OP. Orgán OP může po dohodě s vlastníkem nebo pachtýřem (dříve nájemcem) pozemků uzavřít písemnou smlouvu o hospodaření v ptačí oblasti.

► **Evropsky významné lokality** ^{6) §45a} lze s jistou mírou nepřesnosti charakterizovat jako lokality, které v biogeografické oblasti nebo oblastech, k nimž náleží, významně přispívají k udržení nebo obnově příznivého stavu alespoň jednoho typu stanoviště nebo rostlinného či živočišného druhu, uvedeného v přílohách směrnice o stanovištích z hlediska jejich ochrany, nebo k udržení biologické rozmanitosti biogeografické oblasti a byly zařazeny do tzv. národního seznamu (vyhláška č. 318/2013 Sb.) a následně do tzv. evropského seznamu (nařízení vlády č. 208/2012 Sb.). Ve zmíněných prováděcích předpisech jsou popsány hranice evropsky významné lokality (EVL) a je vymezen předmět ochrany. ČR je podle směrnice o stanovištích povinna zabezpečit každé EVL ochranu. To může učinit třemi způsoby:

- 1) tzv. základním režimem ochrany;
- 2) uzavřením smlouvy mezi vlastníkem pozemku a orgánem ochrany přírody;
- 3) vyhlášením některé kategorie ZCHÚ.

Zákonem je preferována smluvní ochrana, v praxi však převládá třetí způsob zajištění ochrany, tj. vyhlášení ZCHÚ. Pokud smluvní ochrana sjednána nebyla a na území EVL nebylo vyhlášeno ZCHÚ, platí pro EVL tzv. základní režim ochrany. Ten spočívá v jejich ochraně před poškozováním a ničením; přitom je dovoleno EVL využívat pouze tak, aby nedošlo k jejich závažnému nebo nevratnému poškození nebo zničení a aby nebyla narušena jejich

celistvost. K zásahům, které by mohly vést k takovým nežádoucím důsledkům, si musí ten, kdo tyto zásahy zamýšlí, předem opatřit souhlas orgánu OP ⁶⁾ §45c.

► Pokud se EVL nachází na území, které již není součástí ZCHÚ (což je případ většiny EVL v České republice), je ochrana EVL zajištěna touto formou.

► Veškeré informace k problematice NATURA 2000 je možné získat na internetových stránkách www.natura2000.cz, případně se můžete obrátit na pracovníka orgánu ochrany přírody.

► Pro vlastníka lesa má skutečnost, že se jeho pozemek stal součástí soustavy NATURA 2000 ten význam, že (v případě ptačích oblastí) není oprávněn některé činnosti vykonávat bez souhlasu orgánu OP. Koncepce nebo záměry, které mohou samostatně nebo ve spojení s jinými významně ovlivnit území EVL nebo PO, podléhají hodnocení jejich důsledků na toto území a stav jeho ochrany. Toto posuzování probíhá postupem podle zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí. To se vztahuje na plány péče zpracované orgánem OP pro toto území a také na LHP a LHO, jejichž posouzení z hlediska jejich vlivu na PO nebo EVL se provádí při vyhotovování závazného stanoviska orgánu OP ke schválení LHP nebo protokolárnímu předání LHO popsaného v části III shora.

Lokality se zájmy orgánů ochrany přírody mohou výrazně ovlivňovat hospodaření ve Vašem lese. Pokud se Váš les nachází ve ZCHÚ, v PO nebo v EVL měl/a by jste vždy vědět, do jaké kategorie ZCHÚ či jiného území se zájmem ochrany přírody byl Váš pozemek zařazen, co je předmětem ochrany, jaké v něm platí ochranné podmínky, resp. jaká omezení a povinnosti pro Vás z jejich existence vyplývají. Také je vhodné seznámit se s plánem péče o ZCHÚ. Informace získáte od svého OLH nebo přímo od pracovníků státní správy. Orgán OP musí zohlednit zájmy ochrany evropsky významných lokalit a ptačích oblastí nebo ZCHÚ při přípravě LHO. Hospodařením v souladu s LHO by se tedy vlastník lesa neměl dopustit ničeho nezákonného.

Vlastníte-li nezastavěný pozemek ležící mimo sídelní útvary na území NP, NPR, NPP nebo pozemek související s jeskyněmi, jste povinen v případě jejich zamýšleného prodeje přednostně nabídnout tyto pozemky ke koupi orgánu OP. Prodej smíte uskutečnit, pokud orgán OP neprojeví o tyto pozemky do 60 dnů od obdržení nabídky pozemku písemně závazný zájem ⁵⁾ §61.

IX. ZVLÁŠTĚ CHRÁNĚNÉ DRUHY ŽIVOČICHŮ A ROSTLIN, PAMÁTNÉ STROMY

► Ve Vašem lese se mohou vyskytovat zvláště chráněné druhy rostlin, živočichů nebo nerostů. Méně častý je i výskyt památných stromů.

► Ochrana přírody rozděluje zvláště chráněné rostliny a živočichy podle stupně jejich ohrožení na kriticky ohrožené, silně ohrožené a ohrožené. Jejich výčet i stupeň ohrožení je obsažen ve speciálním seznamu ⁷⁾.

► Zvláště chráněné rostliny jsou chráněny ve všech svých podzemních a nadzemních částech, dále pak zvláště chráněné rostliny i živočichové jsou chráněni i ve všech vývojových stádiích. Je chráněn rovněž i jejich biotop či užívaná přirozená i umělá sídla. Je zakázáno tyto rostliny sbírat, trhat, vykopávat, poškozovat, ničit nebo jinak rušit ve vývoji. Živočichy je zakázáno také chytat, chovat v zajetí, zraňovat nebo usmrcovat, či přemísťovat jejich vývojová stádia nebo jimi užívaná sídla.

► Obě skupiny zvláště chráněných organismů je též zakázáno držet, pěstovat, dopravovat, prodávat, vyměňovat nebo nabízet za účelem prodeje nebo výměny. Uvedené zákazy se v případě zvláště chráněných druhů rostlin netýkají těch jedinců či populací, které rostou přirozeně uvnitř jiných kultur a jsou-li ničeny, poškozovány nebo rušeny v přirozeném vývoji v souvislosti s běžným obhospodařováním těchto kultur, tj. v lesích při obvyklém hospodaření podle platného LHP či LHO; u rostlin zařazených do kategorie silně ohrožené a kriticky ohrožené je však i běžné obhospodařování podmíněno buď existencí odpovídající dohody o způsobu hospodaření uzavřené mezi vlastníkem a orgánem OP nebo udělením výjimky ^{6) §49, § 56}. V případě zvláště chráněných druhů živočichů zase citované zákazy neplatí v situacích, kdy je zásah do přirozeného vývoje živočichů prokazatelně nezbytný v důsledku běžného obhospodařování nemovitostí nebo jiného majetku nebo z důvodů hygienických, ochrany veřejného zdraví a veřejné bezpečnosti anebo leteckého provozu ^{6) §50}. V těchto případech je ke způsobu a době zásahu nutné předchodí stanovisko orgánu OP. Obdobně jsou chráněny některé druhy nerostů – tzv. zvláště chráněné nerosty není dovoleno na místě jejich přirozeného výskytu poškozovat či sbírat bez povolení orgánu ochrany přírody (OP) ^{6) §46–54}. Za nedodržení uvedených zákazů hrozí postih ^{6) §86–89}.

► Mimořádně významné stromy, jejich skupiny a stromořadí může orgán OP správním rozhodnutím vyhlásit za památné stromy. Památné stromy je zakázáno poškozovat, ničit a rušit v přirozeném vývoji; jejich ošetřování je prováděno se souhlasem orgánu, který ochranu vyhlásil. Památné stromy jsou obklopeny ochranným pásmem. Pokud ochranné pásmo nevyhlásí orgán OP při vyhlášení stromu za památný, má každý památný strom základní ochranné pásmo ve tvaru kruhu o poloměru desetinásobku průměru kmene měřeného ve výšce 130 cm nad zemí. V tomto pásmu není dovolena žádná pro strom škodlivá činnost (výstavba, odvodňování, terénní úpravy, chemizace) ^{6) §46–47}.

Nepředvídaný výskyt významných rostlinných nebo živočišných druhů, nerostů nebo paleontologických nálezů na Vašem pozemku je důvodem, pro který jej může orgán OP svým rozhodnutím vyhlásit za přechodně chráněnou plochu (na dobu určitou nebo na opakované období, např. na dobu hnízdění); stejně tak z vážných důvodů vědeckých, studijních či informačních.

*Vznikne-li Vám z těchto příčin újma nikoliv nepatrná, přísluší Vám na Vaši žádost **finanční náhrada** od orgánu OP, který přechodně chráněnou plochu vyhlásil. Ten od Vás smí požadovat doložení žádosti s doklady či údaji o výnosu z pozemku ^{6) §13}.*

X. NÁHRADY, PŘÍSPĚVKY, OMEZENÍ

- ▶ Ochrana přírody a krajiny je veřejným zájmem. Každý je povinen při užívání přírody a krajiny strpět omezení vyplývající ze zákona ^{6) §58}.
- ▶ Pokud Vám - vlastníku lesního pozemku - nebo pachtýři (dříve nájemci), který jej oprávněně užívá, vznikne nebo trvá újma v důsledku omezení vyplývajícího z části třetí až páté, zákona (ZCHÚ, NATURA 2000, památné stromy, zvláště chráněné druhy rostlin, živočichů a nerostů), včetně prováděcích právních předpisů nebo z rozhodnutí vydaného na jejich základě (např. předpisy, jimiž se vyhlášují jednotlivá ZCHÚ, nařízení vlády jimiž se stanoví ptačí oblasti a vyhláší národní seznam, vyhláška obsahující seznam zvláště chráněných druhů živočichů a rostlin) nebo z omezení vyplývajícího z opatření v plánech systémů ekologické stability krajiny nebo z omezení vyplývajícího z rozhodnutí, závazného stanoviska či souhlasu vydaného podle jakékoliv části zákona, **máte nárok na její finanční náhradu**.
- ▶ Ta může být poskytnuta buď Vám, nebo pachtýři, přičemž nárok vlastníka má přednost. Náhradu újmy poskytnete příslušný orgán OP (správa NP, pro ostatní území AOPK) na základě písemného uplatnění nároku, pokud nárok na finanční náhradu a její výši prokážete doklady a podklady potřebnými pro posouzení nároku. **Uplatnění nároku musíte orgánu OP doručit do 3 měsíců od skončení kalendářního roku, v němž Vám újma vznikla nebo trvala** ^{6) §58}. Podmínky poskytování náhrady újmy vzniklé omezením lesního hospodářství a způsob určení výše náhrady stanoví samostatný právní předpis ⁸⁾.
- ▶ Při výpočtu výše náhrady Vám doporučujeme obrátit se na odhadce nebo soudního znalce. Pokud Vám orgán OP nárok na náhradu újmy nepřizná nebo Vámi uplatněný nárok sníží, je možné domáhat se jej u soudu.
- ▶ Mezi omezení v hospodaření ve Vašem lese ze strany orgánů OP, která jsou spojena s právem na náhradu újmy, patří ^{8) §1:}

1	ponechání lesa nebo jeho části samovolnému vývoji (<i>neprovádět žádné činnosti</i>)
2	změny skladby dřevin lesního porostu
3	prodloužení obmýtí* stanoveného v LHP nebo LHO převzaté protokolem o převzetí (<i>*délka trvání výrobního procesu dříví v lese</i>)
4	udržení nebo zavedení tvaru lesa nízkého (<i>lesa z kořenových nebo pařezových výmladků</i>)
5	snížení zakmenění lesního porostu (<i>hustoty porostu</i>)
6	dočasné omezení mýtních těžeb na dobu do konce platnosti LHP nebo LHO
7	ponechání jednotlivých stromů do jejich fyzického rozpadu
8	ponechání ležícího dříví po těžbě v porostu
9	mimořádná nebo nákladově náročnější opatření
10	omezení výše povolených těžeb při tvorbě LHP

► Hrozí-li poškozování území v NP, NPR, NPP a v 1. zóně CHKO nebo poškozování jeskyně, zejména nadměrnou návštěvností, může orgán OP po projednání s dotčenými obcemi omezit nebo zakázat přístup veřejnosti do těchto území nebo jejich částí ⁶⁾ §64.

► Vy, popř. pachtýř Vašeho lesního pozemku, jste povinni zlepšovat podle svých možností stav dochovaného přírodního a krajinného prostředí. K provádění tohoto zlepšení mohou orgány OP či obce uzavřít s Vámi nebo s pachtýřem písemnou dohodu. Takovou dohodou lze upravit i způsob hospodaření v ZCHÚ nebo ptačí oblasti. Nerealizujete-li zásahy ke zlepšení Vy nebo pachtýř po výzvě orgánu OP, může tak orgán OP učinit sám nebo prostřednictvím jiného, zvláště pokud jde o ochranu zvláště chráněných částí přírody. Vlastník lesa je povinen provádění zásahů strpět. Orgán OP je povinen vyzoomět vlastníky či pachtýře o rozsahu a době zásahu. Za případné škody vzniklé vlastníkům či pachtýřům pozemků v souvislosti s těmito zásahy odpovídá orgán OP, který zásahy nařídil ⁶⁾ §68.

► K uskutečnění záměrů orgánů OP lze Vám nebo nájemci **poskytnout finanční příspěvek**, za předpokladu, že se Vy nebo nájemce zdržíte určité činnosti či provedete dohodnuté práce v zájmu zlepšení přírodního prostředí. Příspěvek může na základě písemné dohody poskytnout orgán OP nebo obec ⁶⁾ §69.

XI. ZÁVAZNOST POŽADAVKŮ ORGÁNŮ OP PRO VLASTNÍKA LESA

Jelikož orgány OP jsou vedle orgánu SSL a SSM těmi představiteli veřejné moci, s nimiž vlastník lesa přijde do styku nejčastěji, je vhodné vědět, které ze jejich požadavků mají závazný a které pouze doporučující charakter. Budeme-li respektovat systematiku použitou v předchozích kapitolách, která vychází ze struktury zákona, nevyhne se vlastník lesa plnění zejména těchto povinností:

► opatřit si závazné stanovisko k potenciálně škodlivým zásahům do VKP (včetně lesa), nejde-li o zásahy, které jsou v souladu s protokolárně převzatou osnovou LHO; závazné stanovisko je vždy nezbytné ke schválení LHP, k protokolárnímu předání LHO a k výstavbě lesních cest a svážnic a lesních melioračních systémů ⁵⁾ §4;

► nešířit geograficky nepůvodní druhy dřevin nad množství vyplývající z protokolárně převzaté LHO, ledaže by toto „nadměrné“ šíření bylo pravomocně povoleno zvláštním rozhodnutím orgánu OP ⁵⁾ §5;

► dodržovat při hospodaření v lesích tvořících součást ZCHÚ jejich základní a bližší ochranné podmínky; provádění činností, které jsou v těchto podmínkách zakázány, je možné pouze na základě výjimky udělené podle § 43 zákona;

► neprovádět na území ptačí oblasti činnosti vázané na předchozí souhlas orgánu OP bez takového souhlasu ⁵⁾ §45e;

► neprovádět při výskytu zvláště chráněných živočichů a kriticky a silně ohrožených druhů rostlin v lesích hospodářské zásahy bez předchozího stanoviska orgánu ochrany přírody a v rozporu s obsahem tohoto stanoviska, resp. bez existence dohody s orgánem OP či bez předchozího udělení výjimky ⁵⁾ § 49, a 50 a 56.

Závazný pro vlastníka lesa naopak není obsah plánu péče o zvláště chráněné území. Jeho respektování Vám ovšem poskytuje záruku, že postupujete v souladu se základními a bližšími ochrannými podmínkami příslušného ZCHÚ.

XII. ORGÁNY A STÁTNÍ SPRÁVA V OCHRANĚ PŘÍRODY

- ▶ Orgány OP jsou uvedeny v tabulce. Jejich působnost řeší samostatná část zákona ⁶⁾ §75–80:

obecní úřady	Česká inspekce životního prostředí
pověřené obecní úřady	Ministerstvo životního prostředí ČR
obecní úřady obcí s rozšířenou působností	újezdní úřady
krajské úřady	Ministerstvo obrany ČR
správy národních parků	

- ▶ Státní dozor v ochraně přírody a krajiny a výkon státní správy, nejde-li o NP či CHKO nebo jejich ochranné pásmo, vykonávají ve svém správním obvodu obecní úřady obcí s rozšířenou působností ⁶⁾ §77. Na dodržování pravidel obecné ochrany přírody a krajiny vedle státní správy dohlíží také stráž přírody. Při výkonu funkce se pracovníci prokazují průkazem stráže přírody a služebním odznakem ⁵⁾ §81.

Pracovníci všech orgánů OP, kteří se při výkonu své pracovní činnosti prokáží služebním průkazem, mají právo vstupovat v nezbytných případech na Vaš pozemek při plnění úkolů vyplývajících ze zákona a dalších předpisů na úseku ochrany přírody a krajiny. Při výkonu své činnosti jsou povinni co nejvíce šetřit pozemek i všechna Vaše vlastnická práva ⁶⁾ §62.

XIII. PŘESTUPKY, POKUTY

- ▶ Kdo poškodí, zničí nebo nedovoleně změní část přírody a krajiny chráněné podle zákona, je povinen navrátit ji do původního stavu, pokud je to možné a účelné. O možnosti a podmínkách uvedení do původního stavu rozhoduje orgán OP. Jestliže uvedení do původního stavu není možné a účelné, může orgán OP uložit tomu, kdo škodu způsobil, aby provedl přiměřená náhradní opatření k nápravě. Jejich účelem je kompenzovat, byť jen zčásti, následky nedovoleného jednání ⁶⁾ §86.

Hospodařením v souladu s LHO a dodržováním pokynů orgánu OP se chráníte před uložením pokuty až do výše 100 000 Kč (při výkonu podnikatelské činnosti až 2 mil. Kč) ⁶⁾ §87–88.

MOŽNOSTI ČERPÁNÍ PŘÍSPĚVKŮ, DOTACÍ A FINANČNÍ POMOCI

► Finanční podpory z veřejných zdrojů i pro oblast ochrany přírody a krajiny lze rozdělit do dvou skupin. První skupinu představují podpory z národních zdrojů. Druhou skupinu tvoří podpory z evropských zdrojů.

► V době, kdy tento informační materiál vznikal, docházelo k velkým změnám v dotační politice resortu životního prostředí i zemědělství, a to v souvislosti s přípravou podpor z evropských zdrojů na programové období 2014–2020. Proto informativně uvedeme pouze některé, které by vlastník lesa mohl využít a bližší informace Vám poskytnou pracovníci orgánů ochrany přírody.

NÁRODNÍ PROGRAMY (SPRAVOVANÉ AOPK)

A) PROGRAM PÉČE O KRAJINU

1	Naplňování opatření vyplývajících z plánů péče o zvláště chráněná území (ZCHÚ) a jejich ochranná pásma a zajišťování opatření k podpoře předmětů ochrany ptáčích oblastí a evropsky významných lokalit
2	Zlepšování dochovaného přírodního a krajinného prostředí
3	Zabezpečení péče o ohrožené a handicapované živočichy

B) PODPORA OBNOVY PŘIROZENÝCH FUNKCÍ KRAJINY

1	Zajištění povinností orgánů ochrany přírody ve vztahu k ZCHÚ a zajišťování opatření k podpoře předmětů ochrany PO a EVL
2	Realizace a příprava záchranných programů a programů péče o zvláště chráněné druhy rostlin a živočichů
3	Adaptační opatření pro zmírnění dopadů klimatické změny na vodní ekosystémy
4	Adaptační opatření pro zmírnění dopadů klimatické změny na nelesní ekosystémy
5	Adaptační opatření pro zmírnění dopadů klimatické změny na lesní ekosystémy
6	Zajištění podkladových materiálů pro zlepšování přírodního prostředí a monitoring krajinyotvorných programů

EVROPSKÉ PROGRAMY

A	Program rozvoje venkova (PRV)
B	Operační program životního prostředí (OP Životního prostředí)

VYUŽITÍ INFORMACÍ Z OBLASTNÍCH PLÁNŮ ROZVOJE LESŮ VLASTNÍKY DO 50 ha

► Oblastní plány rozvoje lesů (OPRL), které vyhotovuje a spravuje Ústav pro hospodářskou úpravu lesů Brandýs nad Labem (ÚHÚL) pro rozsáhlá území (lesní oblasti), může pro Vás být vedle LHO cenným zdrojem informací. OPRL jsou metodickým nástrojem státní lesnické politiky, doporučují zásady hospodaření v lesích a vycházejí z nich zpracovatelé lesních hospodářských plánů a osnov. Jejich výstupy jsou volně přístupné veřejnosti, v digitální podobě u pracovníků orgánů SSL nebo na webových stránkách ústavu (www.uhul.cz). V knižní podobě pak na jednotlivých pobočkách ÚHÚL, kde do nich zájemci pod dohledem pracovníků ústavu mohou nahlížet a pořizovat si výpisky a opisy z nich. Obsahují obrovské množství informací o lesích v ČR, z pohledu vlastníka lesa do 50 ha stojí za pozornost zejména kapitoly věnované deklarovaným funkcím lesa, ochraně lesa, dopravnímu zpřístupnění lesa a lesnické typologii.

A) DEKLAROVANÉ FUNKCE LESA

► Mimo produkce dřeva poskytuje les lidské společnosti řadu dalších užitků. Tyto užitky nazýváme funkcemi lesa. Pro dobrý stav životního prostředí jsou důležité funkce půdoochranná, vodochranná, zajišťování ekologické stability krajiny a ochrana ohrožených biologických druhů. Les přispívá i k uspokojování zdravotních, kulturních, naučných a estetických potřeb lidí. Je to zejména prostřednictvím zdravotně rekreační funkce, naučného působení chráněných území ochrany přírody a krajiny a účinku lesa ve venkovské krajině. Funkcí lesa je velmi mnoho a v historii se jejich důležitost měnila podle toho, jaké byly požadavky společnosti na užitky ze životního prostředí. V dnešní době vznikají úplně nové požadavky na les, jako například užitečné vázání uhlíku z atmosféry do dřevní hmoty, a tím snižování obsahu oxidu uhličitého v atmosféře.

► Některé mimoprodukční funkce jsou v určitých lokalitách tak důležité, že jsou při hospodářských opatřeních preferovány vyhlášením kategorie lesů ochranných nebo lesů zvláštního určení.

O zařazení lesů do těchto kategorií rozhoduje orgán státní správy lesů.

Zda Váš les plní pro společnost ještě další funkce, které výrazně mohou ovlivnit hospodaření ve Vašem lese, naleznete právě v kapitole deklarované funkce lesa. Získáte zde základní informace včetně vymezení hranic území pásem hygienické ochrany vodních zdrojů, ochranných pásem léčivých zdrojů a minerálních vod, chráněné oblasti přirozené akumulace vod, v návaznosti na předchozí kapitoly velkoplošná a maloplošná zvláště chráněná území ochrany přírody, významné krajinné prvky, kulturní památky v lesích, genové základny a uznané porosty pro sběr osiva, lesy příměstské a rekreační, obory a bažantnice, lesy lázeňské, lesy

školní, lesy se zájmem armády, lesy výzkumné, stanoviště lesů ochranných, lesy bariérové a krajnotvorné nebo lesy s jiným veřejným zájmem. Od pracovníků orgánů státní správy nebo přímo od Vašeho OLH se dozvíte, zda-li z této skutečnosti pro Vás vyplývají nějaká omezení.

B) DLOUHODOBÁ OPATŘENÍ OCHRANY LESA

- ▶ Kapitola dlouhodobá opatření ochrany lesa představuje souhrn nejdůležitějších informací o výskytu a působení nepříznivých biotických (živých) i abiotických (neživých) činitelů a navrhuje opatření pro jejich zamezení resp. zmírnění jejich vlivu.
- ▶ V mapovém výstupu jsou přehledně vylíšeny porosty poškozované a ohrožované bořivým větrem a směr bořivého větru, porosty ohrožené námrazou a ledovkou, porosty na podmáčených stanovištích, porosty ohrožené ve zvýšené míře loupáním a okusem spárkatou zvěří nebo mladé porosty se schématickým navržením rozčlenění a prostorových úprav pro zvýšení jejich odolnosti proti bořivému větru.
- ▶ Zvláštní pozornost si zasluhují navržená opatření proti bořivému větru. Běžným škodám lze předcházet realizací vhodných opatření. Opatření spočívají zejména v dodržování prostorové úpravy a orientaci obnovných sečí kolmo ke směru nejčastějších bořivých větrů, ve výsadbě odolných dřevin (listnáče, modřín) na návětrných stranách, v časném rozčlenění větších souvislých ploch pro zvýšení vnitřní stability porostů a pěstování návětrných okrajů porostů ve větších rozestupech stromů k větší odolnosti proti větru. Textová část OPRL obsahuje i historický vývoj škod na lesních majetcích, který může být pro vlastníka varováním, aby se nedopouštěl stejných chyb jako jeho předchůdci.
- ▶ Typický informační charakter mají lokality ohrožené ve zvýšené míře loupáním a okusem zvěří. Často se jedná o lokality, kde se zvěř vlivem příznivých podmínek ráda zdržuje. V některých případech se tyto podmínky změní a ohrožení pomine (např.: mladé porosty zestárnou). V případech malých lesních celků v převážně bezlesé krajině, kam se zvěř uchyluje v době nouze, budou tyto vlivy přetrvávat. Stejně je to u lokalit s příznivým tvarem terénu, kde se zvěř ráda koncentruje (např.: v údolí, kde je závětrí). Pro vlastníka lesa z toho vždy vyplynou zvýšené náklady na ochranu lesních porostů (např.: oproti nátěrům bude dražší oplocení porostu).

Vlastník lesa získá z podkladu OPRL zaměřeného na ochranu lesa informaci o nějakém jevu. Tuto informaci by měl konzultovat se svým OLH, který mu vysvětlí, co vše daný jev pro něho znamená. V případě opatření zaměřených na ochranu proti bořivým větrům jde vždy o přibližné umístění ochranného prvku. Sděluje vlastníkově, že v této části porostu by měl umístit ochranný prvek. Je vhodné jeho realizaci opět konzultovat se svým OLH, který již má s hospodářskými zásahy v daném místě zkušenosti. V případě nejasností se může také obrátit na specialistu ÚHÚL. Konzultační služby poskytuje ÚHÚL vlastníkům lesa zdarma.

C) DOPRAVNÍ ZPŘÍSTUPNĚNÍ LESA

► Kapitola dopravní zpřístupnění lesa řeší cestní síť v lesích ČR. V mapových výstupech naleznete kompletní cestní síť všech typů cest včetně návrhů na doplnění cestní sítě. Dopravní šetření tedy obsahuje jak inventuru cest stávajících, tak nové návrhy odvozních cest. **K návrhům cestní sítě se přihlíží při poskytování finančních podpor z veřejných zdrojů.**

► Dopravní zpřístupnění lesa vychází z novelizované ČSN 73 6108 Lesní dopravní síť vydané v únoru 1996, která stanovuje základní požadavky pro navrhování a projektování jednotlivých prvků lesní dopravní sítě a dále stanovuje základní podmínky pro stavbu, údržbu, opravy, rekonstrukce a rekultivace lesních cest.

► Podle hlediska dopravní důležitosti a účelu jsou v OPRL lesní cesty rozděleny na lesní cesty 1. třídy, umožňující celoroční provoz nákladním vozidlem (za předpokladu zimní údržby) a lesní cesty 2. třídy, umožňující alespoň odvoz sezónní.

► Každá lesní odvozní cesta je v OPRL vedena v soupise odvozních cest pod svým pořadovým číslem, dále pod inventárním číslem vedeným u LČR s.p. Je uveden její název, třída cesty, délka cesty celkem a délka cesty, která lesem prochází nebo se lesa dotýká. Tato délka slouží k výpočtům modelových a skutečných hustot odvozních cest a dalších ukazatelů lesní dopravní sítě v rámci lesního odvozního celku. Prováděné výpočty umožňují posouzení potřebnosti nového návrhu cesty vlastníkem lesa. Při poskytování finančních podpor z veřejných zdrojů na výstavbu a opravu cestní sítě specialisté ÚHÚL posuzují vhodnost či nevhodnost zamýšlené stavby nebo rekonstrukce.

Vlivem změny vlastnické struktury lesů se změnily i podmínky jeho zpřístupnění. Vy, jako vlastník lesa, můžete dát podnět k doplnění cestní sítě a požádat o pomoc specialistu ÚHÚL při řešení problémů spojených s dopravním zpřístupněním Vašeho lesa. Ten situaci posoudí v terénu a podle potřeby zařadí cestu do návrhu v OPRL. Stejně tak můžete požádat o inventuru stávajících cest na Vašem majetku. Příspěvek od státu či EU na stavbu nové lesní cesty bez posouzení specialisty ÚHÚL nebude poskytnut. Výše uvedené služby ÚHÚL poskytuje vlastníkům zdarma.

D) LESNICKÁ TYPOLOGIE

- ▶ O kvalitě a charakteristikách zemědělských půd vypovídají tzv. bonitované půdně ekologické jednotky (BPEJ). Obdobným způsobem slouží pro hodnocení produkčních a bonitních vlastností lesních půd soubory lesních typů a lesní typy.
- ▶ Lesnická typologie je vědecká disciplína zabývající se lesními ekosystémy a jejich typizací na různé úrovni. Les jakožto ekosystém je chápán v užším pojetí jako geobiocenóza, tj. soubor všech rostlinných a živočišných druhů společně s jejich abiotickým (neživým) prostředím.
- ▶ Nejnížší jednotkou jednotného lesnicko-typologického systému lesů je lesní typ, který představuje určitý typ ekosystému s poměrně úzkým rozpětím ekologických vlastností, podmiňujících růst lesních dřevin a jejich produkci (půda, mezoklima). Vyšší jednotkou je soubor lesních typů, který sdružuje podobné lesní typy podle jejich ekologické příbuznosti. Soubor lesních typů je vymezen edafickou (půdní) kategorií a lesním vegetačním stupněm. Edafická kategorie charakterizuje určité trvalé půdní podmínky lesního ekosystému. Lesní vegetační stupeň vyjadřuje závislost změn druhové skladby přírodní potenciální vegetace především na změnách výškového a expozičního klimatu.
- ▶ **Lesní typ** je na typologických mapách **zobrazen třímístným kódem**, v němž první znak (číslo) označuje obvykle lesní vegetační stupeň, druhý znak (písmeno) odpovídá edafické kategorii a třetí znak (číslo) udává charakter fytoocenózy bylinného patra nebo méně často podrobnější charakteristiku reliéfu terénu nebo půdy a platí v rámci jedné přírodní lesní oblasti (PLO). Soubor lesních typů je označen dvómístným kódem, jehož symboly jsou stejné jako první dva u lesního typu (chybí tedy třetí znak). Soubor lesních typů je základní jednotkou společnou pro všechny PLO.
- ▶ **Lesnická typologie je základním podkladem pro diferenciaci hospodaření v lesích.** Základními díly lesnické typologie jsou oblastní typologické elaboráty a typologické mapy. Tato díla vstupují **do rámcového plánování hospodářské úpravy lesů (HÚL)**, do předpisů o genetické klasifikaci dřevin, **do předpisů o oceňování majetku, do legislativy o náhradách škod**, do vymezení funkčního potenciálu lesů, nalézají využití v krajinném plánování, ve vymezení a ochraně přírodních stanovišť (zvláště chráněná území, síť Natura 2000), v hodnocení ekologické stability a antropického ovlivnění lesů, aj.
- ▶ Legislativně je lesnicko-typologický systém podchycen vyhláškou č. 83/1996 Sb., o zpracování oblastních plánů rozvoje lesů a o vymezení hospodářských souborů. Zajišťováním jednotného typologického systému lesů v ČR je pověřen Ústav pro hospodářskou úpravu lesů Brandýs nad Labem (ÚHÚL).

Díla lesnické typologie jsou v ČR průběžně revidována. Vy, jako vlastník lesa, můžete dát podnět k revizi (reambulaci) lesnické typologické mapy na Vašem majetku. Můžete také potřebovat pomoc specialisty ÚHÚL při zalesňování nelesních půd. Na základě Vámi písemně předložené žádosti, zasláné na příslušnou pobočku ÚHÚL, Vám výše uvedené služby ústav na základě terénního přešetření poskytne zdarma.

POZNÁMKA:

Pro vlastníky lesů, kteří mají sami přístup k internetu, nebo prostřednictvím svých kolegů, přátel či členů rodiny, doporučujeme k vyhledávání volně přístupných informací využívat KATALOG MAPOVÝCH INFORMACÍ OPRL na internetových stránkách ÚHÚL (adresa: www.uhul.cz - Mapy a data - Katalog mapových informací - Oblastní plán rozvoje lesů).

Kromě mapových výstupů OPRL zde můžete také nalézt honitbu, ve které Váš les tvoří honební pozemek (adresa: www.uhul.cz - Mapy a data - Katalog mapových informací - Honitby ČR), případně maloplošná i velkoplošná chráněná území, ptačí oblasti nebo evropsky významné lokality atd. U každé honitby je uvedena i obec s rozšířenou působností, která vykonává státní správu. Od jejich pracovníků se dozvíte kontakty na osoby, které jsou pro Vás důležité v souvislosti s hospodařením v lese.

Budete-li mít dotazy přímo na naše specialisty, využijte služeb věnovaných poradenství (adresa: www.uhul.cz - Naše činnost - Poradenství v lesním hospodářství - Kontakty).

4 SEZNAM CITOVANÝCH PRÁVNÍCH PŘEDPISŮ

- 1) zákon č. 449/2001 Sb., o myslivosti
- 2) vyhláška č. 7/2004 Sb., o posouzení podmínek pro bažantnice a postupu, jakým bude vymezena část honitby jako bažantnice
- 3) vyhláška č. 553/2004 Sb., o podmínkách, vzoru a bližších pokynech k vypracování plánu mysliveckého hospodaření v honitbě
- 4) vyhláška č. 101/1996 Sb., kterou se stanoví podrobnosti o opatřeních k ochraně lesa a vzor služebního odznaku a vzor průkazu lesní strážce
- 5) vyhláška č. 244/2002, kterou se provádí některá ustanovení zákona č. 449/2001 Sb., o myslivosti
- 6) zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny
- 7) vyhláška č. 395/1992 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona České národní rady č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny
- 8) vyhláška č. 335/2006 Sb., kterou se stanoví podmínky a způsob poskytování finanční náhrady za újmu vzniklou omezením lesního hospodaření, vzor a náležitosti uplatnění nároku
- 9) zákon č. 289/1995 Sb., o lesích a o změně a doplnění některých zákonů (lesní zákon)
- 10) nařízení vlády č. 30/2014 Sb., o stanovení závazných pravidel poskytování finančních příspěvků na hospodaření v lesích a na vybrané myslivecké činnosti
- 11) vyhláška č. 189/2013 Sb., o ochraně dřevin a povolování jejich kácení

Výtisky distribuuje místně příslušná pobočka ÚHÚL,
kontakt na ni lze nalézt na stránce
[www.uhul.cz/kontakty/územní působnost poboček](http://www.uhul.cz/kontakty/uzemni_působnost_poboček)

Digitální verze brožurky je volně ke stažení na stránce
[www.uhul.cz/naše činnost/poradenství v lesním hospodářství/publikace](http://www.uhul.cz/naše_činnost/poradenství_v_lesním_hospodářství/publikace)

Úplné znění lesního zákona a navazujících předpisů
[www.uhul.cz/ke stažení/legislativa](http://www.uhul.cz/ke_stažení/legislativa)

Dotazy k tématice této brožurky lze autorům zaslat na: poradenství@uhul.cz

Tel.: 321 021 111, www.uhul.cz,
E-mail: podatelna@uhul.cz

RÁDCE VLASTNÍKA LESA DO VÝMĚRY 50 HA – II

Zpracoval kolektiv zaměstnanců Ústavu pro hospodářskou úpravu lesů
Brandýs nad Labem

Odpovědný vedoucí Martin Polívka, DiS., grafická úprava Ing. Kamila Soprová,
kresby Zdeňka Zítová

Recenzenti:

JUDr. Ing. Martin Flora, Dr., Ing. Tomáš Dohnanský, Ing. Jiří Pohan,
Ing. Milan Slavinger

Vydal a vytiskl Ústav pro hospodářskou úpravu lesů Brandýs nad Labem
Nábřeží 1326, Brandýs nad Labem

Čtvrté aktualizované vydání, rok 2015

Neprodejné

ISBN 978-80-905995-3-6

www.uhul.cz

Informace o lesích

ISBN 978-80-905995-3-6